

● TAASTUSENERGEETIKA

Üks tuuleenergia ala võib tuulikuteta jääda

Keskkonnaamet ei taha anda ühele Lääneranna tuuleparkide planeeringu alale kooskõlastust.

JUHAN HEPNER
juhan@le.ee

Reedel Penijõel Matsalu rahvusparki külastuskeskuses peetud Matsalu koostöökogul tuuleenergiateemalise ettekandega esinenud keskkonnaameti taastuveneergetika peaspetsialist Märt Oövel ütles, et Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu asukohta eelvaliku ala 7 ehk Peanese, Petaaluse ja Alaküla territooriumile jääva ala puhul on tõenäoline, et amet ei anna praegusel kujul sellele kooskõlastust.

Oöveli sõnul on selle ala menetlus kulgenud Lääneranna tuuleenergia eriplaneeringus teistsugust rada mööda kui ülejäänud eelvaliku aladel.

„Alguses jäi see asukohavalikute kehtestamisest kõrvale keskkonnaameti sisendi tõttu. Olime hästi skeptilised selle ala puhul. Paari nädala eest esitati meile nüüd selle ala üheetapilise eriplaneeringu lahendus koos mõju hindamise aruandega,” rääkis Oövel.

Ametlikku vastust amet reedese seisuga arendajaile veel andnud ei olnud.

„Seetõttu ei saa ma väga põhjalikult meie seisukohta avada. Aga võin öelda, et suure tõenäosusega jätame praegu selle aruande kooskõlastamata. Suurim küsimus ilmselt on, et kas selle ala piires läbi viidud uuringud on tehtud parimate uuringupõhimõtete järgi parimas mahus parimate meetoditega ja kas kõiki tähtsaid asjaolusid on ikka uuritud,” lausus Oövel kuulajatele.

Hiljuti tuli keskkonnaametil Oöveli sõnul kohtus ühe Pärnu linna tuuleparki puudutava vaidluse käigus selgitada sarnaseid küsimusi uuringumahu ja meetodite kohta.

„Kindlasti ei ole meie huvi teha seda kohtus. Tahame saada enne arendajalt ja mõjuksperidilt veendumuse, et uuringu maht ja meetodid on kõige asjakohasemad, otsustamiseks, kas sellisesse asukohta saab tuulepargi teha või mitte,” rääkis ta.

Lääneranna vallavalitsus saatis märtsi lõpus keskkonnaametile kooskõlastamiseks tuuleparkide eriplaneeringu asukohta eelvaliku ala 7 osas, mille pani kokku OÜ Plannum, ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruande, mille koostas Roheplaan OÜ.

Mõlemas dokumendis on huvitatud isikuks märgitud OÜ Irbeni, mis kuulub äriregistri andmetel täielikult osahingule Uti-

Tuuleparkide rajamisel kipub kõige rohkem aega kuluma sobiva asukoha leidmisele. URMAS LAURI

● **Eelvaliku seletuskirja kohaselt oleks sellel alal võimalik püstitada kuni 11 elektrituumlikut maksimaalse kogukõrgusega kuni 249,9 meetrit.**

litas Wind. Eelvaliku seletuskirja kohaselt oleks sellel alal võimalik püstitada kuni 11 elektrituumlikut maksimaalse kogukõrgusega kuni 249,9 meetrit.

Oövel rääkis oma ettekandes, et lisaks on juba varasemast keskkonnaameti kooskõlastuseta Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu eelvaliku alade 3 ja 3b detailne lahendus koos mõju hindamisega. Need alad

asuvad Vatla ja Paatsalu lähistel. „Meie jaoks on põhiprobleem seal seoses Tuhu-Kesu linnuala kotkaga,” rääkis Oövel alade 3 ja 3b kohta.

Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringu Varbla lähistel asuvatele aladele 2 ja 2a on detailne lahendus kehtestatud, aga seal on selle elluviimine jäänud top-pama arendajatevahelisse vaidlusesse.

Ohtla pull Laky perenaise Mailiis Vahariga.

ETKÜ

Ohtla noorpull sai kolmanda koha

Martna kandis tegutseva Ohtla Lihaveise noorpull Laky sai Eesti lihaveisekonkursil šarolee tõugu pullide seas kolmanda koha.

Lihaveiste konkurss ja sellega kaasnev pullide šõu on lihaveisekasvatajate aasta tähtsündmus, kus võistluse asuvad põhjalikult testitud ja hinnatud aretuspullid. Tänavu selgitati välja viie tõu parimad pullid.

Lumivalgeid šarolee tõugu veiseid kasvatav Ohtla Lihaveise osales noorpullide konkursil kahe loomaga – Laky kõrval ka Tommyga, kuid Lakyt hindas žürii kõrgemalt.

„Ühe tõu pullid lähevad korraga aedikusse, kus žürii neid siis hindab,” kirjeldas võistluse käiku Ohtla Lihaveise šarolee eest hoolitsev Mailiis Vahar. Sel aastal oli žürii rahvusvaheline – kohtunike hulgas oli Daniela Wintereder Austriast.

Enne šõud pidid pullid läbiima sotsialiseerimise ja päitsete-

ga kõndimise treeningu. Neid on samuti veterinaarselt uuritud mitmete haiguste suhtes ja genoomtestitud rahvusvahelises laborites.

Kuigi parima lihaveise konkursil sai Laky kolmanda koha, on Vahari sõnul tema tulemusel lineaarses mõõtmisüsteemis Eesti parimad. Lineaarne hindamine tähendab, et üheksanumbriksel skaalal hinnatakse veise keha, lihastiku ja jalgade mõõte.

Ohtla Lihaveise osales noorpullide konkursil kahe loomaga – Laky kõrval ka Tommyga, kuid Lakyt hindas žürii kõrgemalt.

„Ühe tõu pullid lähevad korraga aedikusse, kus žürii neid siis hindab,” kirjeldas võistluse käiku Ohtla Lihaveise šarolee eest hoolitsev Mailiis Vahar. Sel aastal oli žürii rahvusvaheline – kohtunike hulgas oli Daniela Wintereder Austriast.

Enne šõud pidid pullid läbiima sotsialiseerimise ja päitsete-

KAIRE REILJAN

Läänemaal hüvitati tuhandete eest kiskjakahju

Keskkonnaamet hüvitas läänlastele kiskjakahju ennetustöö maksumust ja juba tehtud kahju mullu kokku üle 11 000 euro eest.

Kiskjate tekitatud kahju hüvitati kokku 6204 euro eest, mis oli ligikaudu sama suur summa kui aasta varem. Lisaks kiskjatele maksis amet nelja hüljeste tekitatud kahjujuhtumi eest kokku 3974 eurot ning toetas kahte ennetustööd 1151 euroga.

Enim põhjustasid mullu kahju hundirünnakud, mida registreeriti kuuel korral: neljal korral murti lambaid, ühel korral kodukitsi ja ühel korral koer. Kuue rünnaku eest kokku maksis keskkonnaamet 3060 eurot.

Neljal korral tekitasid eelmisel aastal kahju karud, kes kolmel korral rüüstasid mesitarusid ja ühel korral silopalle. Nende rüüstamise eest maksis keskkonnaamet kokku 2820 eurot.

Üks ilveserünnak lammastele läks maksma 324 eurot.

Võrreldes aasta varasemaga langes mullu hüljeste tekitatud kahju hüvitis: aasta varem hüvitati hüljekahju 6449 euro eest.

Üle Eesti hüvitas keskkonnaamet mullu ennetustööd ja kiskjakahju ligi 400 000 euro eest.

„Keskkonnaameti loomakahjude statistika põhineb kahjuteadetel – soovitame tekkinud kahjudest meile teada anda. Kui seda ei tehta, ei saa nende juhtumitega arvestada ei kompensatsioonide maksimise ega küttemahutunde ja erilubade andmise kaalutlemisel,” ütles keskkonnaameti jahinduse ja vee-elustiku büroo looduskaitsese peaspetsialist Tõnu Talvi pressiteates.

Kiskjate tekitatud kahju hüvitis maksab keskkonnaamet teist aastat uue korra järgi, rakendades korduvate rünnete puhul loomapidajate progressiivset omavastutuse määra. Muutuse eesmärk on suunata mesinikke ja karjakasvatajaid panustama kiskjarünnaku ennetamisse.

MALLE-LIISA RAIGLA

● JUHTKIRI

Hiidlaste väärt algatus

Mullu sai Hiiumaa viimaks Vabadussõja mälestusmärgi. Pikka aega oli Hiiumaa ainus maakond, kus sellist mälestusmärki polnud. Hiidlased planeerisid aastaid, vahepeal kerkis monumendi rajamise hind mitu korda ja viimaks pidi abikäe ulatama ka Eesti riik. Aga valmis see mälestusmärk sai, on oma pärane ja igati uhke.

Mälestusmärgi rajamisest innustust saanuna otsivad hiidlased nüüd üle Eesti surnuaedadest Vabadussõjas osalenute haudu. Enamik neist on maetud kodusaarele, kuid osa on sängitatud mulda ka mandril, näiteks Haapsalus. Esmaspäeval tähistasidki Hiiumaa muinsuskaitjad Haapsalus kahe Eesti vabaduse eest sõdinud mehe haud.

Lääne Elu arvates on see hea initsiatiiv. Meile üle sajandi tagasi iseseisvuse toonud sõjal oli tähtis roll selles, et meil oli ja nüüd uuesti on oma riik. Mälestame igal aastal Vabadussõjas langenuid, inimesi, kes andsid meie iseseisvuse eest kõige kallima, mis neil oli anda, oma elu. Kuid needki, kes tulid sõjast eluga tagasi ja aitasid seejärel vabariiki üles ehitada, igatüüpi oma eluala – nendegi panus väärib ära märkimist. Kasvõi väikese märgiga hauakivil.

Ehk võiksime hiidlaste eeskujul otsida üles Vabadussõjas käinud Läänemaa meeste viimased puhkepaigad ning needki tähistada. Tegelikult võiks seda üle riigi korraldada. Kaitseliit võttis mõne aasta eest ette Vabadusristi kavaleride haudade üles otsimise ja nende tähistamise kogu Eestis. Kuid sellega ei peaks piirduma: need, kel aujärki saada ei õnnestunud, andsid samuti oma parima ning on ikkagi mälestamist väärt. Nii et otsime üles, tähistame ja mälestame.

● TEISED LEHED

Naised on liigne halduskoormus?

ÄRIPÄEV. Riik, mis on aastast aastasse Euroopa palgalõhe tabeli tipus, ei saa laialilagunevate argumentidega seda teemat lihtsalt vältida, kirjutab Äripäev juhtkirjas.

Personaliosakondadele oli see must neljapäev – pikalt ette valmistatud palgalõhe direktiivi vastuvõtt pöörati järsult tagasi. „Praegu tunnevad kõige proaktiivsemad organisatsioonid end justkui karistatuna – nad on teinud rohkem ja varem, kuid nüüd ei tea, kas ja millal see töö arvesse läheb,” kirjutab Äripäeva personalijuht Sigrid Vesikioja oma arvamuses. Ilmselt mitte tasuta on ka riik lasknud arendada rakenduse Palgapeegel, mis ettevõtetele raporteerimiskohustuse üle võtab ja automaatselt palgaandmeid analüüsib. Vaid juhul, kui palgalõhe on ettevõttes suurem kui viis protsenti, tulnuks tööandjal põhjendada, miks asi nii on. Ja ainult siis, kui objektiivseid põhjendusi ei leita, oleks pidanud maksma trahvi, mis sellesama direktiivi põhjal seadusesse pidi saama.

Ettevõtteid, keda võrdne kohtlemine päriselt huvitab, saavad muidugi tehtud tööga edasi minna. Need, kes ettevalmistusi ei teinud, hingavad kergendatult – veel kaks aastat saab jätkata läbipaistmatu palgapoliitikaga. Arusaamatuks jääb, mis Reformierakonnal järsku juhtus, et parem maksitakse Euroopale trahvi kui võetakse vastu direktiiv, mille tulekuks on suur osa tööst juba tehtud.

Ega tööandjad tegelikult ju naisi diskrimineerida ei taha, aga tahtmatu palku läbipaistvaks muuta jätab kergelt meie riigist sellise mulje. Eestis on sooline palgalõhe endiselt Euroopa kõrgeim. Millegipärast ei taheta sellega aga jõuliselt tegeleda. Ju ei ole valimistel piisavalt seksikas teema.

Kui aga anda Reformierakonnale valimisnõu, siis osa rahvast ootab selgelt juhte, kes ausalt riigi kitsaskohti tunnistavad ja nende osas midagi päriselt ära teevad. Praegune tõblemispoliitika vaevalt et reitingut päästab, kirjutab majandusleht.

● LAUSELAEN

„Sellist ruutmeetri hinda ei ole minu silmad veel näinud.”

Lääne-Nigula vallavanem **Janno Randmaa** Oru kooli ehitushankete laekunud pakumustest. Lääne Elu, 18. aprill

Kadunud põlvkond

Iga aastaga sünnib Eestis üha vähem lapsi. Eelmisel aastal sündis umbes 10 000 last vähem kui taasiseseisvunud Eesti esimesel aastal ja umbes 4000 last vähem kui viis aastat tagasi.

Viimastel aastatel alla kriitilise piiri langenud sündimus on pannud omavalitsusi üle riigi sulgema lasteaiariihmi. Varsti jõuab sama kärbe ilmselt koolidesse. Poliitikud arutavad taas rahvuse jätkusuutlikkuse üle ja püüavad leida lahendusi.

Lahenduseks on aga nende arvates suuremad lapsetoetused: eraldi toetused noortele vanematele, elukohatoetused ja mida kõike muud loosungi all, et pered vajavad kindlustunnet. Kõike lootuses, et raha paneb lapsi saama.

Sarnast toetust, nagu oli 2004. aastal loodud vanemahüvitis, mille kehtestamise järel sündiski paari aasta jooksul lapsi mõne tuhande võrra rohkem kui enne, pole võimalik kehtestada. Ühelt poolt ei kannata riigieelarve seda välja, teisalt pole sellel nii suurt mõju.

Jah, minu põlvkond kannab ühe põlvkonna võrra vanemate silmis justkui kollektiivset süüd selle eest, et lapsi on vähe. Kahe lapse emana olen selles põlvkonnas justkui anomaalia. Laste vähesuse põhjused on põlvkond vanemate silmis majanduslik ebakindlus, sõjahirm, lasteaiakohade kättesaadavus ja palju muud.

Ma ei tea kedagi, kes ootaks toetusi, et lapsi saada, või kõrvalmajas avatavat lasteaiariihmi. Pigem öeldakse, et toetused hirmutavad veel rohkem ära ja nende pärast saavad lapsi vaid need, kes niigi majanduslikult hakkama ei saa: üks toetus toidab järgmise toetuse maksmist.

Laste vähesed sündimused põhjused on mujal ja need algavad palju kaugemalt.

Meie põlvkonnale on maast madalast räägitud, et enne pere loomist tuleb saada haridus, nautida oma elu,

MALLE-LIISA RAIGLA
ajakirjanik

reisida, saada hea töökoht ja oma kodu ning alles siis hakata pere peale mõtlema, sest laps tuleb kohe, kui vähegi hooletu olla. Teismelisi silmas pidades võis viimane väide olla pädevgi, paraku jäeti ütlemata, et aastatega olukord muutub.

Meie põlvkonnale tunduski niisugune asjade käik loogiline, sest liiks kõigele oleme põlvkond, kes tuleb katkestest päritoluperedest, segastest 1990ndatest ja nullindatest. Näiteks lahutati 1995. ja 1996. aastal statistikaameti andmeil rohkem abielusid, kui neid sõlmiti. Viimase 40 aasta suurim lahutuste arv oli 1995. aastal.

Kui vanemad püüsidki koos, olid pered tihti katki. Mitu tuttavat on rääkinud, kuidas nad suurema osa elust ei tahtnud lapsi, sest kodus valitses suhtumine, et lapsed on vaid tülikas ees, suurem laps pidi väiksemaid kasima. Suhtumine kandus täiskasvanuaega edasi, mistõttu ise lapsi ei soovita.

Veel tuuakse välja, et ei saada iseendagagi hakkama, kuidas siis veel last kasvatada. Põhjused peituvad samuti enamasti lapsepõlves.

Selle kõige taustal on mõistetav arusaam, et enne laste saamist peavad jalad tegevalt maas olema. Peab olema igakülgseks valmis ka neid üksikasvatama jääma.

Reaalsus on aga see, et kui täita kõik eeltingimused – kui üldse jõu-

takse neid täita –, on vanus sealmaal, et lapse saamine on muutunud üha keerulisemaks ja saab vaid tõdeda vähest sündimust ning kurta esmasünnitaja kõrge vanuse üle.

Mul on hulk kolmekümneendates eluaastates tuttavaid, kes tahavad lapsi, kuid see ei õnnestu mitte kuidagi. Osa neist proovib oma jõududega, osa on sagedad külalised viljatuskabinetis. Kõik on tehtud justkui õigesti, aga laps ei taha tulla. Ja kunstliku viljastamise protsess ei ole osalistele meeldiv ei füüsiliselt ega emotsionaalselt. See ei ole odav ka rahakotile, enamasti riigi rahakotile.

Üha enam kõlab ka jutt, et oleks pidanud varem alustama, mitte lapse saamist eri põhjustel edasi lükka-ma või ootama kõigi eeltingimuste täitumist.

Kui üks laps või äärmisel juhul kaks last on saadud, tuntuks end aga juba läbikukkununa ega soovi-tagiat enam. Läbikukkununa, sest ükskõik, mida tehakse, saab lapsevanem ühiskondliku hukkamõistu. Õigesti toimimist lihtsalt polegi olemas.

Loomulikult on neidki, kes lapsi ei taha, neid on olnud igas põlvkonnas ja neil on see õigus. Ometi tundub, et meie põlvkonnaga on läinud algusest peale kõik valesti. Oleme justkui kadunud põlvkond, kes kõike õigesti tehes on teinud ikkagi kõik valesti.

Järgmise põlvkonnaga saab toimida paremini. Ja seda ei saa teha pelgalt toetustega. Pigem juurutades arusaama, et lapse kõrvalt ei jää midagi tegemata, kui on piisavalt tahet – aga sellegagi ei maksa kalduda teise äärmusesse.

● Ükskõik, mida tehakse, saab lapsevanem ühiskondliku hukkamõistu. Õigesti toimimist lihtsalt polegi olemas.

● REPLIIK

Tormist veeklaasis, mida Lääne Elu nimetab „kaubandussõjaks”

Vastus 16. aprilli Lääne Elu esilehe artiklile ja juhtkirjale

Alustame algusest. Lääne-Nigula vallavalitsus saatis Haapsalu tarbijate ühistule 5. märtsil kirja nr 7-1/26-95-2 „Tööstuse tn 2 kinnistu detailplaneeringu eelnõu esitamine arvamuse avaldamiseks”, millele paluti vastata 30 päeva jooksul. Kirjaga kaasas oli ka seletuskiri Tööstuse 2 kinnistu detailplaneeringu juurde. Seletuskirja lk 5 on kirjas: „Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel on planeeringualal asunud Taeb-la mõisa viinavabriku koht (reg nr. 436:PIV:002), mida loetakse hävinud objektiks.

Maastikul nähtavaid pärandobjekti jälgi ei leidu, kuid olemasoleva hoone sees on säilinud kahe võlvaknaga maakivimüüri fragment, mis on tõenäoliselt osa endise viinavabriku hoonest (vt fotod 1 ja 2). Lisatud on fotod.”

Vallavalitsuse saadetud dokumentide õigsuses polnud põhjust kahelda. Sellest lähtuvalt sai 30 päeva jooksul koostatud ka vastuskiri. Mingit muud kirja pole Haapsalu tarbijate ühistust Lääne-Nigula vallavalitsusele sel teemal saadetud.

Haapsalu tarbijate ühistu on Läänemaal 115 aastat tegutsenud koha-

lik ettevõtte, kus töötavad kohalikud inimesed, kellele on kohalik ajalugu ja side möödunuga tähtis. Sestap ka soov oma ajalugu säilitada. Mujalt tulija ei tarvitse seda emotsionaalset sidet hoomata. Loomulikult on lihtsam vana lammutada, eriti kaugelt tulijana.

Ajaloolisi hooneid ja varasemat arhitektuuri on HTÜ säilitanud nii Vanalinna, Risti, Taeb-la kui ka Pali-vere kaupluse renoveerimisel, olgugi see mõnevõrra keerulisem kui lammutamine. See on seni olnud põhimõtteline otsus iga kauplusehoone renoveerimisel.

See, et paljud pole Taeb-las kahe võlvaknaga maakivimüüri fragmenti näinud, ei tähenda, et seda pole olemas. Kuigi hoonefragment on seni peidus olnud, siis on ometi võimalus seda edaspidi vaatamiseks eksponeerida, seda uue hoone ehitamisel säilitada ning just praegu selle võimaluse üle arutada ja lahendusi otsida. Arutelu sel teemal on alanud.

Mingil põhjusel pidas Lääne-Nigula vallavalitsus selle mainimist detailplaneeringu seletuskirjas siiski tähtsaks. Järelikult on vaja seda teemat kohalikus kogukonnas arutada ja otsusele jõuda. Kohalikud inimesed on need, kelle pärast ehitatakse uusi kauplusi ja säilitatakse ajalugu. Üks ei välis-

RAIMOND LUNEV
Haapsalu tarbijate ühistu esimees

Arvatav viinavabriku müür.

ta teist ja mõlemad, nii uus kauplus kui ka senine ajalugu, saavad kõrvuti eksisteerida. Oleme seda ise praktikas kasutanud. Kohalike inimeste kaasamine aruteluks on igati asjakohane just enne otsuste tegemist.

Kui müürijupp on lammutatud, siis on aruteludeks hilja.

Kõik süüdistused ja mistahes teiste tagamõtte otsimine on spekulatiivsed ning väljendavad nende mõtte esitaja enda isiklikke fantaasiaid.

Lõpetuseks. Vald küsib detailplaneeringu kohta arvamusi. Arvamused saabuvadki. Seejärel saame Lääne Elust teada, et mõned inimesed ei tohiks üldse midagi arvata või ei tohiks seda arvamust välja öelda või arvavad täiesti valesti. Igatahes said 16. aprilli Lääne Elust kõik teada, kuidas tegelikult peab arvama.

● KOHALIK VÕIM

Lääne-Nigula volikogu esimees tsenseeris istungit

Lääne-Nigula vallavolikogu esimees Sven Köster keelas volikogu liikmel kuvada seinale slaide, millega volinik tahtis oma sõnavõttu illustreerida.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Köster keelas hiljem delikaatsetele isikuandmetele viidates muu hulgas ära slaidi, kus polnud muud kui valla tunnuslause. „Mulle tuli see täieliku üllatusena,” ütles keelatud slaidide autor ja Lääne-Nigula vallavolikogu liige Ago Kirsipuu Lääne Elule eile.

Kirsipuu eesmärk oli juhtida tähelepanu talu sissesõiduteele, mis on väga halvast seisust ja puudutab kaht lastega peret. Elanik oli pöördunud vallavalitsuse poole, aga väidetavalt pole ta vastust saanud; ka teega pole midagi ette võetud. Oma sõnavõttu illustreerimiseks oli Kirsipuu ette valmistanud kuus slaidi, millest lõpuks tohtis näidata vaid kolme.

Kuvamata jäi lõpuks ka teest tehtud foto ja veel kolm slaidi kohtulahingu kaasa toonud Ramsi teest, mida on kajastanud Lääne Elu ja Maaleht. „Asi läks täielikult lappama,” ütles Kirsipuu istungi kohta.

Kooskõlastamata tekst

Lääne-Nigula vallavolikogu esimees Sven Köster põhjendas keelustamist volinikele sellega, et slaididel on teksti, mida ei ole temaga kooskõlastatud.

Lääne Elule ütles Köster eile, et slaididel olid isikuandmed, mida ei tohi avalikult näidata: ees- ja perekonnanimi. „Oli võimalik kokku panna, kes esitas kaebuse,” märkis Köster.

Elaniku ees- ja perekonnanimi olid töepoolset kahel slaidil, aga mitte kõigil, mille Köster ära keelas. Istungil ta slaidide keelustamist ei põhjendanud.

„Selgitasin seda tehnilise pausi ajal,” ütles Köster eile. Nn tehnilise pausi ajal arutasid volinikud ka teepeleemi, kuulutamata istungi seda osa kinniseks, nagu seadus ette näeb. Kas midagi läks slaidide keelustades valetati? „Ei, miks,” ütles Köster Lääne Elule eile. „Asi sai seaduslikult aetud.”

Hiljem võttis istungi salvestuse üle vaadanud Köster toimetusega ise uuesti ühendust. „Eks oli vähe rabe juhtimine küll,” tunnistas ta ja lisas, et tahtis istungilgi öelda, et asi on isikuandmetes, enda arvates ütleski, aga

Märtsis Lääne-Nigula vallavolikogu esimeheks valitud Sven Köster tunnistas Lääne Elule, et tema juhtimisstiil oli veidi rabe.

selgus, et ei öelnud. „Erasektorist tulles ei ole veel selle tööga harjunud,” ütles Köster.

Keelatud tunnuslause

16. aprilli istungil ütles Lääne-Nigula vallavolikogu esimees, sotsiaaldemokraatide nimekirjas kandideerinud Sven Köster: „Nii palju ma kommenteerin, et sinu slaidiprogrammi ma lühendasin oluliselt.” Istung oli kestnud kolm tundi, päevakord sai läbi ja jõuti jooksvate küsimusteni. Opositsiooni kuuluv, Isamaa nimekirjas kandideerinud Ago Kirsipuu tõstis käe ja soovis sõna.

Köster andiski sõna ja Kirsipuu sammus volinike ette. „See, et mina oma kirjadele vastust ei saa, see on pisiasi. Aga ka viis last ja neli lapsevanemat ei saa poolteise kuu jooksul vastust. Täna

hommikul helistasin üle. Ei ole vastust tulnud,” märkis ta ja palus kuvada esimese slaidi.

Esimese slaidi asemel ilmus ekraanile viies. Kirsipuu palus esimest.

„Number ühte ei tule. Tulevad need slaidid, mida ma sekretäril lubasin näidata,” ütles Köster. Saal vakatas. „Oot, mismoodi?” küsis Kirsipuu.

„Mul on küsimus. Mis volitustega piirab volikogu esimees volikogu liikme sõnavõttuõigust?” hõikas saalist volikogu liige Nee-me Väli (Isamaa).

„Sõnavõttuõigus on. On täiesti võimalik sõna võtta,” ütles Köster.

„Kuidas on, kui ei lubata slaidide näidata?” küsis Kirsipuu. „Räägi lahti, mis point on,” vastas Köster.

Puhkes melu, saalist kõlas ka Orbáni nimi.

Kirsipuu palus uuesti näidata esimest slaidi. Ekraanil püsis viies.

„Räägi selle slaidi põhjal oma jutt ära,” kordas Köster.

Sõna on vaba

„Mul on kuus slaidi. Ühtegi ropust seal ei ole. Kedagi ei kiruta,” ütles Kirsipuu. „Esimesel slaidil on valla tunnuslause: „Tule meile, päriselt!” Palun esimese slaidi panna!”

„No väga hea, sa ütlesid selle lause välja. Lähme edasi,” ütles Köster. Saal sumises sõnabadusest. Köster märkis, et sõna on vaba. Ütles seda mitu korda, lisades, et tema ei terroriseeri kedagi.

„Mis see siis on?” küsis Kirsipuu.

„See on valla põhimääruse ja seaduse rikkumine!” ütles Väli.

„Kui sa nüüd ei räägi, siis ma lõpetan selle punkti üldse ära!” ütles Köster Kirsipuule.

„Mis neil slaididel viga on?” küsis Kirsipuu.

„Seal slaidide peal on sellist teksti, mis ei ole minuga kooskõlastatud,” ütles Köster.

Sekkus Lääne-Nigula vallavanem Janno Randmaa, kes ainsana näikse olevat kursis, et slaidid võiksid ehk sisaldada midagi valgust kartvat. „Ma sain aru, et seal on inimeste nimed,” ütles Randmaa. „Kas on okei, kui me arutame ära ja paneme siis pildi tagasi?” Ülekanne katkestati.

Pärast kümme minutit tehnilist pausi ilmus kõige suurema probleemi tekitanud esimese slaidi siiski ekraanile. Seal seisis ainult punaste trükitähtedega valla tunnuslause „Tule meile, päriselt!”

● LÜHIDALT

Paljudel on veel deklaratsioon esitamata

Maksu- ja tolliamet (MTA) tuletab meelde, et tulused saab deklareerida veel kuu lõpuni. Umbes tuhandel läänlasel on seni tuludeklaratsioon esitamata.

Esmaspäeva hommikuks oli tuludeklaratsiooni esitanud ligi 10 500 läänlast. Esitatud deklaratsioonide alusel kuulub tagasimaksamisele 2,64 miljonit eurot, juurde peavad läänlased maksma alla 890 000 euro.

Eelmisel aastal esitasid läänlased kokku üle 11 600 tuludeklaratsiooni. Samast esitajate hulka oodatakse ka tänavu. Mullu maksis amet läänlastele tagasi 2,55 miljonit eurot ja juurde tuli maksta 1,2 miljonit eurot.

Üle Eesti on seni tulud deklareerinud 714 000 inimest. MTA tulumaksu osakonna juhataja Madis Laasi sõnul on suur osa enamakstud tulumaksust inimestele juba tagastatud. Kokku kuulub tagasimaksamisele üle 193 miljoni euro ja tagasi tuleb maksta 58,5 miljonit eurot. **Malle-Liisa Raigla**

Tuulepargi uuringu teeb tuntud linnumees

Keskonnaameti taastuvenergeetika peaspetsialist Märt Oövel rääkis Penijõe Matsalu koostöökogus, et viimase info kohaselt teeb Haapsalu linna territooriumile Haapsalu lähisteleva tuulepargi kavandatava tuulepargi linnustiku uuringu tuntud linnumees Renno Nellis.

Tuulepargi eriplaneeringu algatamise ettepaneku tegi mullu Haapsalu 1 Energiapark OÜ, mille omanikud on Ignitis Renewables DevCo1 OÜ ja RNW Projects OÜ. Ignitis on Baltimaade üks suurimaid energiaettevõtteid.

Planeeritav ala on 2600 hektarit Käpla, Jöödre, Lannuste, Vätse, Haeska ja Ammuta küla vahel. Tuulepargi ala oleks umbes 192 hektarit. Kava kohaselt püstitatakse kuni kümme kuni 280 m labade tipukõrgusega tuugenit.

Oövli sõnul on see arendusala tuulepargi rajamiseks riskantne. „Aga ei saa öelda, et nii riskantne, et uurimata ja kaalumata saaks selle välistada,” lisas ta.

Oövli sõnul on ametil olnud nõupidamine arendaja ja arendaja palgatud linnustikuekspertidega. „Nellis on ka kotkaklubi liige ja ma eeldan küll, et linnustiku osas pädev inimene. Kui tal mõnes osas peaks pädevuse puudu jääma, eks ta siis palkab juurde inimesi. Ta on pannud kokku korraliku programmi. Uuringute maht on palju suurem kui miinimum, seda nii vaatluste pikkuse kui ka maa-ala osas. Plaanis on teha näiteks õiste rändurite vaatlusi termokaameratega, mida tavaliselt tuuleparkide puhul ei tehta. Selles asukohas on see aga väga põhjendatud,” ütles Oövel.

„Meie hinnang on, et kümme tuulikut, mida arendaja sinna tahab, ei ole võimalik, aga selgub, et kas üldse ja kui mitu. Me ei saa seda ette öelda. Tulemuste pealt vaatame,” lisas Oövel.

Juhan Hepner

Koonga koolijuhiks pürib viis inimest

Koonga kooli direktori konkursile laekus viis soovivavaldust.

Lääneranna abivallavanem Henrik Raave ütles Lääne Elule, et koolijuhit loodetakse ära valida 1. maiks. Kaks kandidaati on koolijuhina töötanud, viiest neljal on magistrikraad. Üks kandidaat on Lääneranna vallast, kolm piirnevatest valdadest ja üks kaugemalt.

Komisjon otsustab lähapäevil, kes pääsevad edasi vestlusvooru.

Koonga koolijuhiks kohale kuulutas vallavalitsus välja konkursi, sest seni Lääneranna gümnaasiumi koosseisus tegutsenud koolist saab sügisest taas iseseisev õppeasutus. **Kaie Ilves**

RMK istutab Läänemaale ligi pool miljonit puud

Riigimetsa majandamise keskus (RMK) on alustamas kevadist istutamist. Tänavu on plaan istutada üle Eesti 19 miljonit puud, Läänemaale istutamismahat on maakondadest üks väiksemaid.

Läänemaal on tänavu kavast pistatud mulda 458 000 taime. Vähem istutatakse puud vaid Hiiumaal: 261 000.

„Istutatud puude hulk Läänemaal on sõltuvuses ehk korrelatsioonis varasemate raiete mahuga,” ütles RMK pressiesindaja Andra Nõlvak. Ta kinnitas, et RMK tagab metsaistutuse kõigil

MAXIM DUBOVIK

raiesmikel keskmiselt 4,4 aasta jooksul. „Istutamisega võidetakse aega, sest see kiirendab metsa uuenemist, tõstab puidutootlikkust ja võimaldab puuliigiliselt metsa kujundada,” ütles ta.

Läänemaale on plaanis istutada 13 000 kaske, 114 000 sangleppa, 152 000 kuuske ja 179 000 mändi. „RMK kasutab Eesti metsade kasvukohatüüpide süsteemi ja istutatakse alati kasvukohale sobivat puuliiki,” ütles Nõlvak.

Puid kavatseb keskus Läänemaal istutada kokku ligi 212 hektaril, millest üheksa hektarit on

mittemetsamaa. Alad paiknevad RMK andmeil hajusalt üle Läänemaal.

Nõlvaku sõnul pärast istutamist raskem osa metsa kasvatamisest alles algab. „Metsakasvataja käib igal langil järgmise 20 aasta jooksul keskmiselt seitse korda erinevaid hooldustöid tegemas,” ütles ta.

Nõlvak töö väljal, et esimestel aastatel vajavad okaspuud rohkem hoolt, sest tuleb eemaldada kiirekasvulisi lehtpuud. Kui puud on kasvuhoo sisse saanud, jäetakse kasvama ka looduslikult li-

sandunud liigid ja kujundatakse segametsa, mis on haigustele ja kliimamuutustele vastupidavam.

Üle Eesti jõuab tänavu mulda 8,3 miljonit mändi, 7,3 miljonit kuuske, 2,7 miljonit kaske ja 650 000 sangleppa.

RMK investeerib metsakasvatuse tänavu kokku 22,6 miljonit eurot, millest 11,7 miljonit kulub istutamisele maapinna ettevalmistamisele, istutamisele ja taimedele ning 10,9 miljonit noore metsa hooldustöödele ja kasvatamisele. **MALLE-LIISA RAIGLA**

● EI UNUSTA

Hiidlased tähistasid Vabadussõjas võidelnute hauad

Esmaspäeva hommikul pidas Hiiumaa muinsuskaitse selts Haapsalu vanal kalmistul piduliku mälestushetke, millega tähistati kahe Vabadussõjas võidelnud hiidlase haua korrastamist.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Hiidlaste eestvõttel said vanal kalmistul korda kahe sinna maetud Hiiumaa mehe – Andrei Umbi ja Sergei Kooskori – kalmud ning nende hauakivid Vabadussõjas osalemisest teada andva tähise.

Umbi hauakivi tähis näitab, et ta on Vabadusristi kavaler, Kooskori haual on tähis „Vabadussõjas osalenud hiidlane”. Viimati nimetud tähise töötas välja Hiiumaa muinsuskaitse selts.

Umbi ja Kooskori elu tutvustas lühidalt Enn Veevo. Mõlemad sündisid Hiiumaal, olid meremehed ja mobiliseeriti saarelt ka Vabadussõtta.

Umb teenis Vabadussõjas alguses 1. diviisi tagavarapoolgus, kuid hiljem 1. jalaväepolgu 1. roodus, kust ta vahepeal oli komandeeritud soomusrongide divisjoni. Ta osales lahinguis punaarmee Narva rindel ja Lätimaal. Vaprusega teenis ta Vabadusristi teise liigi kolmanda järgu.

Veevo sõnul on Vabadusristi esitluse juures märgitud, et hinnatud on Umbi vahvust, mis on üles näidatud lahingus 23. juulil 1919. „Täpsemalt seal öeldud ei ole. Ühes vabariigiaegses ankeedis on kirjutatud, et luurekäigul, aga see oli hiljem maha tõmmatud,” ütles ta.

Pärast sõjaväest vabanemist oli Umb Hiiumaal. Haapsalu vanale kalmistule on mees maetud aga seetõttu, et ta haigestus 1930. aasta suvel Haapsalus, olles tulnud Vabadusristi kavaleride kokkusaamisele. Umb suri 17. juulil 1930 Läänemaa haiglas. „Kuna tal oma peret ei olnud ja tema õde Loviise Tikker-

Hiiumaa muinsuskaitse selts tegi oma kulu ja kirjadega korda kahe Vabadussõjas osalenud hiidlase hauad Haapsalu vanal kalmistul.

KAIRE REILJAN

mann elas Haapsalus, siis arvame, et õde tõenäoliselt korraldas tema matuse ja ta maeti õe väikese tütre kõrvale,” rääkis Veevo.

Kooskor töötas Vabadussõja alguses madrusena Hiiumaa aurulaevaseltsi aurikul Bremen. 1919. märtsis võeti Bremen transportilaevana Eesti sõjaväe kasutusse. „Paberitest jääb mulje, et Kooskor mobiliseeriti koos laevaga,” ütles Veevo.

Pärast Vabadussõda asus Kooskor koos abikaasaga elama Haapsallu, kus töötas postiljonina. „Oli olnud lugupeetud ja hinnatud mees,” ütles Veevo. Kooskor suri Haapsalus 1959. aastal ja maeti samuti siin.

Praegu puhkavad kaks Hiiumaalt pärit ja Vabadussõjas käinud meest Haapsalu vanal kalmistul kõrvuti hauaplatsidel. „Usun, et Haapsalu kalmistul on

veel teisigi hiidlasti, vabadussõjalasi,” ütles Veevo.

Vabadussõjas osalenud hiidlaste kalmude märgistamine sai Hiiumaa muinsuskaitse seltsi eestvedaja Dan Lukase sõnul alguse Hiiumaale Vabadussõjas langenute mälestusmärgi rajamisest. Sellega seoses alustati Vabadussõjas võidelnud hiidlaste nimekirja koostamise ja nende kalmude kindlaks tege-

misega. Vabadussõjas osalenu- te kalmud tähistab selts vastavate tähistega.

Haapsalu vanale kalmistule maetud Umbi ja Kooskori kalmud on väljaspool Hiiumaad esimesed, mis tähised said.

„Sel aastal paneme Tallinnas neljale mehele veel Vabadusristi tähise,” ütles Lukas ja lisas, et ka Haapsalu vanale kalmistule tulevad hiidlased veel tagasi. „Viis-

kuus hauda tuleb veel korda teha.”

Hiiumaa muinsuskaitse selts ei piirdunud vaid Umbi ja Kooskori haua korrastamisega. Maha võetud suure puu alt tuli püüvalgele 19. sajandil maetud Christine Matwei paekivist hauaplaad, mis samuti puhastati ja eksponeeriti. Lukase sõnul teha- kse sama ka Matwei abikaasa hauatähiseka.

Kuningas tõugati troonilt: Läänemaa korvpallimeister on Haapsalu Herilased

Kahel nädalavahetusel said spordihuvilised kaasa elada Läänemaa 2026. aasta meeste korvpalli meistrivõistlustele. Võitjana väljus Haapsalu Herilaste meeskond.

Kuus meeskonda mängisid esmalt alagrupimänge, kust mõlema alagrupi kaks paremat jätkasid laupäeval poolfinaalide ja kohamängudega. Kõik mängud olid ülimalt huvitavad, kõige vähem võitluslik oli vast ainult 5.–6. koha kohtumine, kus KK Askus alistas suurelt eelmise aasta pronksimeeskonna Intium/KHoppe.

Esimeses poolfinaalis kohtus mullune finaalaripaar – tänavu vingelt mehitud Pühapäevaklubi ja Nõva/Kalasaba. Neljandal veerandajal targemalt tegutsenud Nõva võitis finaalkoha. Teises poolfinaalis mängis BC Käina maha kindlana näiva eduseisu ja sai Haapsalu Herilastelt valusa kaotuse.

Hiidlased jäid medalita

Pronksimängus läksid sestap vastamisi Haapsalu Pühapäevaklu-

Läänemaa 2026. a korvpalli meistrivõistlused

1. Haapsalu Herilased: Henri Heilu, Aivar Grüning, Mikk Päeske, Jarmo Lempe, Julius-Erik Kastein, Villem Noot, Evert Tetto, Andres Andrei, Sten Egert Laub, Rando Roose, Andre Reinart. Treener Mikk Päeske.

2. Nõva/Kalasaba: Ergo Orumaa, Raiko Orumaa, Argo Orumaa, Reno Orumaa, Ove-Kristjan Kallas, Tormi Voog, Paul Ööbik, Aksel Erit, Andreas Märtsen, Jaagup Toome, Mihkel Filipenko. Treenerid Ermo Suurkuusk, Kalle Orumaa.

3. Haapsalu Pühapäevaklubi: Sten Sokk, Ardo Jürjer, Oskar Tammejõe, Janno Soon, Kevin Puntso, Avo Kurisman, Janek Leia, Andre Ojasild, Kristjan Kuuse, Allar Leppind, Erko Linnas, Margus Unt, Robert Lilleõis. Treener Mihkel Palk.

bi ja külalised Hiiumaalt, BC Käina. Mängu alustas hiilgavalt BC Käina, kes viie minuti järel juhtis juba 18:7. Esimene veerand kuuliski seisuga 25:16 külalistele. Teisel veerandil Pühapäevaklubi seisu ei parandanud ja kaotas esimese poolaja 34:48.

Teisel poolajal hakkasid Pühapäevaklubi korvpallurid fännide marulisel toel vahet vahendama. Sten Soku resultatiivne mäng, korvid ja ülitäpsed söödud ning Margus Undi kolmes (mängus tabas ta neid kokku neli) viisid neljandal veerandil seisu viigini. Hea

hoog viis Haapsalu enne mängu lõppu turvaliselt 77:70 juhtima... kuid siis osati saali marulisest toetusest hoolimata edu maha mängida ja hiidlaste Ardi Oja lõpusekundite kolmene viis kohtumise lisajaale.

Otsustavale viiele minutile läks Pühapäevaklubi vastu hea energiaga ja viimaks aitasid kaks Soku kaugviset kodumeeskonna ka tänavu medalile. Võit 89:86 andis pronksised autasud. Sokk tõi võitjatele 30 punkti, BC Käina parim oli 21 punktiga Ardi Oja, kusjuures tema efektiivsusnäitaja oli 26.

Võitluslik finaali

Finaalis ennustati Nõvale viiendat järjekust tiitlit, kuid oli neidki, kes panustasid Herilastele.

Nõva alustas esimest veerandega viie kaugviskega, kuid tihtlaselt mänginud Herilased said punktiga ette. Teine veerand oli samuti väga võrdne ja Nõva haaras 44:42 eduseisu. Kolmandal veerandajal hakkasid Herilased eduseisu jõudsalt kasvatama ja tundus, et neil tuli platsil kõik välja. Selle veerandi võitsid nad kindlalt 71:58.

Nõvalt olid resultatiivsed Raiko Orumaa ja Jaagup Toome. Herilaste skoor kasvas aga eelkõige tänu Avar Grüningi ja Jarmo Lempe heale tegutsemisele, kuid edu taga oli kogu tiimi hea hingamine ja rütm. Kolmandal veerandajal viskasid Herilased koguni 29 punkti.

Viimasel veerandil, 13punktis eduseisu aga hakkas Nõva tegema suurt tagasitulekut. Taas tabasid nad viis kaugviset, kuid kas kolmestega võidetakse tiitleid? Nõva tuli, kuid Aivar Grü-

ning, Julius-Erik Kastein ja Sten Egert Laub hoidsid tasakaalu.

Viimase minuti triller

Viimasel minutil hakkas juhtuma. Sten Egert Laub viis Herilased 80:79 juhtima. Nõvalt vastas kolmesega Raiko Orumaa – 80:82 Nõvale ja sellele omakorda Herilaste mängiv treener Mikk Päeske. Herilased läksid juhtima 83:82. Supervõimaluse sai Andres Andrei, kuid viskas korvi alt mõõda ja tegi veel vea otsa. Ove-Kristjan Kallas tabas mõlemad vabavisked.

Veel said Nõva mängijad vabavisketele. Selline virvarr, kus võiduvõimalus käib käest käte, on imeline. Raiko Orumaa viskas esimese vabaviske mööda ja teise sisse. Vend Argo hüüdis talle veel, et pane teine ka mööda, siis ei saa vastased aega maha võtta. 83:85 juhtis Nõva. Aga just aja vastased võtsid. Mängu lõpuni jäi 4,5 sekundit, pall Herilastele. Sööt nulli otsa, sealt nurka, kus Andres Andrei seisab kolmepunktihoone taga... vise, lõpusireen ja tabamus! Lää-

nemaa meister on Haapsalu Herilaste meeskond! Kuningas Nõva/Kalasaba on murtud.

Herilaste resultatiivsem oli finaalis Aivar Grüning 23 punktiga, Nõval viskas sama palju punkte Raiko Orumaa.

Turniiri parim mängija ehk MVP tiitli sai Aivar Grüning võitjate võistkonnast. Visete blokeerimise kuningas oli Sander Matteus Intiumi tiimist.

Söötude parimaks tunnustati Pühapäevaklubi Sten Timmu Sokk. BC Käina korvpallur Ardi Oja oli parim lauapallide hankimises.

Kolmeseid tabas enim Margus Unt Pühapäevaklubist.

Kogu turniiri vältel toimunud Saku Sopsu võistlusel oli parim Aivar Grüning, kes tabas 24 sekundi jooksul finaalis seitse kaugviset.

Peakohtunik Ruts Lumiste jäi turniiriga igati rahule. „Kõik läks hästi. Nüüd on veel üks unistus: tuleks nii palju võistkondi osaleda, et saaks talv läbi meistrivõistlusi pidada,” ütles ta.

JAANUS GETREU

UUS SPORDIPLATS

Padelikeskus avas ukсед turniiriga

Reedel avas Kiltis turniiriga ukсед Läänemaa suurim, kolme väljakuga sisepadelikeskus Padelsquare Haapsalu.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Haapsalu esimesele turniirile täitusid kohad Padelsquare'i ühe eestvedaja Marthi Lepiku sõnul 90 sekundiga. Kuigi turniirile soovis pääseda huvilisi ka kaugemalt, eelistati Lepiku sõnul sel korral Läänemaa inimesi. Avapäeval peeti kaks turniiri: üks edasijõudnutele ja teine harrastajatele, kummalgi turniiril oli 12 osalejat.

Turniiri peeti Americano Padeli formaadis, mis tähendas, et seitsme vooru jooksul mängiti eri paariliste ja eri vastastega.

Edasijõudnutest teenis enim punkte, 44, Jarmo Harakas. Seitsmest voorust võitis Harakas kuus ja ühel korral lõpetas viigiga.

Teise koha sai 37 punktiga Magnus Velling ja kolmanda 35 punktiga Anton Roberg.

Harrastajatest oli 41 punktiga edukaim Paul Sarapuu, kes võitis kuus ja kaotas ühe mängu. Talle järgnesid 37 punktiga Maarika Leht ja 32 punktiga Üllar Aun.

Edaspidi on plaanis turniiridega iga nädal jätkata. Padelsquare'i teise eestvedaja Mats Tamme sõnul on veel lahine, kas turniirid toimuvad edaspidi samas või mõnes teises formaadis.

Keskuse avapäeval said kõik huvilised enne turniiri ka padelit õppida ja proovida. Uuest nädalast on Tamme sõnul plaanis alustada treeningutega. Eelkõige on Haapsalu trennid tema sõnul mõeldud algajatele.

Tamme arvates oli Haapsallu seesugust keskust vaja. „Siin on

Kõik huvilised said avapäeval padelimängu proovida.

MALLE-LIISA RAIGLA

väliväljakuid ja üks siseväljak varem olemas, aga oleme Tallinnas näinud, et inimesi käib Haapsalust mängimas,” rääkis Tamme.

Seega hindas Tamme, et kogukond on Läänemaal juba olemas ja kuna lähim suurim keskus asub Laagris, siis pakkus ta potentsiaalsete harrastajate hulgas 20 000 inimest.

„Loome võimaluse kohalikele inimestele väljaspool suvehooaega kuhugi kokku tulla,” ütles Tamme.

Keskus avati vahetult enne suvehooaega, aga Tamme selles probleemi ei näinud. Ta tunnistas, et suviti küll keskuste kasutajate hulk langeb, kuid padel on tema sõnul siiski sisespordiala ja edasijõudnute tasemel eelistatakse mängida sees. Padel on Tamme sõnul sümbioos mitmest reketialast. „On tennis elemente, seinad annavad kerget squash'i elemente sisse, sarnane on ka rannatennisega,” loetles ta.

Populaarseks teeb padeli Tamme sõnul see, et mäng po-

le tehniliselt sedavõrd nõudlik kui tennis – eduelamus tekib kiiresti. „Miks see massidele nii palju huvi pakub, ongi see, et padel on haarav ka väikese sporditaustaga inimestele,” ütles Tamme.

Padelikeskus asub Kiltis Märgari tee ääres endises laohoones. Seal on kolm väljakut, pesu- ja riietusruumid ning puhkeala. Samuti on võimalus keskusest reketeid rentida.

Lisaks on Haapsalus üks padeli siseväljak Kaluri tänaval.

Jüriöö jooks tõi Paliverre orienteerujad

Orienteerujate kevadine suur-sündmus 65. Jüriöö jooks tõi laupäeva õhtul Palivere spordikeskuse üle 200 orienteeruja Eesti eri paigust.

Jüriöö jooks on Eesti pikima traditsiooniga orienteerumisvõistlus, mis käib mööda Eestit külakorda. Õise orienteerumisvõistlusega tähistatakse Jüriöö ülestõusu aastapäeva ja traditsiooniliselt algabki võistlus tõrvikutega rongkäiguga.

Kuigi ülestõus toimus enam kui 600 aastat tagasi peamiselt just Harju- ja Läänemaal, pole orienteerujad Eesti orienteerumislüüdi presidendi Leho Haldna sõnul Läänemaal just sagedased külalised. „Viimati juhtus see 1988. aastal ehk 38 aastat tagasi,” ütles ta. Kui laupäeval valitsesid väljas plusskraadid, siis toonase, Paralepa metsas peetud võistluse olud olid hoopis teised. „See oli eriline päev, sest oli lumesadu ja osa Lõuna-Eesti võistkondi ei tulnudki kohale,” ütles Haldna ja lisas, et lumesadu lõppes siiski täpselt 10 km enne Haapsallu.

Sel aastal oli teatevõistlus osalemas 53 võistkonda, kel-

lest 38 põhiklassis ja 15 minijooksul. Kuigi jooks toodi koju kätte, ei läinud võistlustulle ühtegi Läänemaa võistkonda.

Seekordne võistlus peeti uues formaadis, mis tähendab, et esimese-teise ja kolmanda neljanda vahetuse võistlejad lähevad korraga rajale. „Püüame teha võistluse hästi kompaktselt, et võistlejad jõuaksid enne südaööd metsast välja ja et oleks rohkem osalejaid,” ütles Haldna.

Võistkonna viie liikme seas pidi olema vähemalt kaks naist. Mehed pidid läbima seitsmekilomeetrise raja, naiste raja pikkus oli ligi 5,5 km.

Kell 21, kui päike oli loojunud, andis kaubiroivais Palivere klubi Holster liige Indrek Kirss püssist stardipaugu ja võistlejad tormasid rajale.

Esimesena jõudis finišisse Võru esimene võistkond. Seda tänu viimases etapis head tööd teinud Lauri Sillale, kes võistkonna neljandalt kohalt esimeseks tõstis.

Teine oli Põlva Kopra ja kolmas Tammede esimene võistkond. KAIRE REILJAN

Katrina Lehis (vasakul) vehkles end turniirivõidule.

Katrina Lehis võitis Budapesti GP-etapi

Ungaris Budapestis toimuvale epeevehklemise GP-etapil tuli Katrina Lehis esikohale, alistades keerulises finaalmatsis ungarlanna Eszter Muhari.

Lehis alustas põhiturniiri raske 14:13 võiduga ungarlanna Tamara Gnamisti üle. Teises ringis alistas ta 15:13 Ukraina vehkleja Emili Konradi ja kaheksandikfinaalis 15:7 ungarlanna Emma Borsody.

Veerandfinaalis alistas Lehis šveitslanna Angeline Favre'i 15:12. Šveitsi sportlane tegi 8:4 juhtima läinud Lehise vastu järjest kuus torget ja läks omakorda

juhtima, kuid Lehis võitis lõpus matsi viie järjestikuse torkega.

Poolfinaalis oli Lehise vastane prantslanna Auriane Mallo-Breton. Matsi alguses kaotusseisu jäänud Lehis suutis seisu viigistada ja lõpuks võita 15:13.

Kõige keerulisem oli finaalmats, kus Lehis jäi ungarlanna Eszter Muhari vastu 5:10 kaotusseisu. Ta suutis kaotust kahandada ühepunktiseks 10:11 ja vahetult enne normaalaja lõppu seisu viigistada. 14 sekundit pärast lisaaja algust tegi Lehis otsustava torke ja võitis 12:11.

LÄÄNE ELU

LÜHIDALT

Emma Kathrina Hein naasis võistlusrajale

Pärast pikka vigastuspauusi tuli Haapsalus kergetõustikuga alustanud ja pikki aastaid siniseid spordisõpru heade tulemustega rõõmustanud Emma Kathrina Hein USA-s taas mitmevõistlusrajale ja sai 8. koha.

Azusa Pacific University kergetõustikuvõistlus on igakevadine jõuproov, kus osalevad nii NCAA 1 kui ka 2. divisiooni õppursportlased. Sealsete ülikooli kodulehe andmetel on see suurima osalejate arvuga kergetõustikuvõistlus USA-s.

Teist aastat Ameerika Ühendriikides õppiv ja treeniv Hein oli pikalt vigastatud. Vaatamata sellele, et ettevalmistus ei olnud ideaalne, asus ta võistlustulle. „Suutsin seitsmevõistluses kokku panna enda kohta päris hea tulemuse: 5178 punkti,” ütles ta.

Sisehooajal jäi Hein USA suurvõistlustelt napilt välja, kuid kvalifitseerus mai lõpus Kansases toimuvale NCAA II divisiooni meistrivõistlustele.

Jaanus Getreu

Virtsus vedeti koolivaheaja sportlikult

Teist aastat järjest tõi kevadine koolivaheaja väikesed spordisõbrad Virtsu, kus Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi korraldusel peeti koolivaheaja spordinädalat.

Alustati jalgpalliga, kus väljakul käisid kordamööda nooremad ja vanemad jalgpallurid. Igas mängus muudeti võistkondade koosseisu, et kõik saaksid olla kõigiga ühes meeskonnas ja mängida väljakul ka kõiki positsioone.

Maanteejooksus sai iga laps valida kolme distantsi vahel: 300, 500 ja 1000 m. Päris tillukeste tüdrukute 300 m läbis alles nelja-aastane Virtsu lasteaias laps Kataleya Männi ajaga 1.32. 7-8aastaste jooksus

sai Mia Smoljar (Virtsu) aja 1.31 ja Fred Tein (Kõmsi) 1.18.

Järgmises vanuseastmes tegi tubli jooksu Tallinna sporditüdruk Johanna Põldäär, kes läbis 500 m ajaga 1.52. Poistest jooksis Remi River Kesküla Metsküla koolist aja 2.12.

11-12aastaste tüdrukute 500 m võitis Haapsalu sportlane Rosanne Eltmaa ajaga 1.42. Temale kuulus esikoht ka 1000 m jooksus ajaga 3.55. Poistest võitis võidu Kullamaa keskkooli õpilane Romel Rio Kesküla tulemusega 4.04.

13-14aastaste poiste kilomeetrise jooksu läbis kõige väledamalt Ruud Laos Lihulast. Stopper näitas talle aega 4.11. Jaanus Getreu

Selgusid Läänemaa meistrid sulgpallis

Aprilli teisel nädalavahetusel toimusid Haapsalu kutsehariduskeskuse spordihallis Läänemaa lahtised meistrivõistlused sulgpallis.

Osales kokku 33 mängijat, nende seas 17 meest ja 16 naist. Võisteldi viies arvestuses: meeste üksik-, naiste üksik-, meeste ja naiste paarismängus ning segapaarismängus.

Meeste üksikmängus osales 11 ja naiste üksikmängus kolm sportlast. Segapaare võistles 9, meespaare viis ning naispaare neli.

Meesüksikmängus saavutas esikoha Toomas Tomson, teise koha Jaan Banatovski ning kolmandaks tuli Ando Roos.

Naisüksikmängus võitis Susanna Elisabeth Laidna. Teise koha pälvis

Piret Loorits ning kolmanda koha Kristel Kivi.

Segapaaride arvestuses olid parimad Toomas Tomson ja Kärt Reitel. Teise koha saavutasid Jaan Banatovski ja Hannele Männik ning kolmandale kohale tulid Žan Vjazemski ja Maria Andrejeva.

Meespaaride arvestuses võitsid Valdo Nõlvak ja Žan Vjazemski. Teise koha said Kaarel Kallaste ja Toomas Tomson ning kolmanda koha Madis Mintel ja Vaiko Truuer.

Naispaaride arvestuses tulid võitjaks Küllike Allmäe ja Anneli Linna. Teise koha saavutasid Jelena Tilk ja Jelena Taling ning kolmandaks jäid Kadri Kaljuvere ja Maike Tellmann.

Innar Mäesalu

Läänemaa jalgpalliklubi kaotas Rakveres

Läänemaa jalgpalliklubi esindusmeeskond sai pühapäeval teises liigas Rakveres kirja viienda kaotuse, jäädes 0:3 alla võistkonnale Rakvere JK Tarvas.

Esimese värava said vastased juba mängu 6. minutil, teise 32. minutil. Poolajale mindigi seisul 0:2.

Mängu 61. minutil lennutasid vastased veel ühe palli väravasse ja mäng lõppes seisul 3:0.

Sportlased aitasid Metskülla väravavõrke osta

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi endiste klubilaste toel said Metskülla jalgpalliväravad uued võrgud.

Väravatele uute võrkude soetamist aitasid korraldada Trinity Öismets, Reno Mark, Rocco Mõtt, Virgo Vallik, Rasmus Nikkel.

Klubis jalgpalliga alustanud sportlased on ka varem olnud aastaid klubi kõrval, kuid viimaste hooaegade konkreetseid projekteid on aidanud praegusi noori sportlasi.

Esimese eestlasena Eesti rannajalgpallikoondises sada mängu kogunud Priit Mäeorg löi poolteist

aastat tagasi käima Facebooki ja gamismängu, mille tulemusena teenitud rahaga said kõik klubis treenivad jalgpallurid uued võistlussärgid.

Samuti on endiste mängijate Kaido Klaamase, Priit Teini, Henry Pikla, Ats Vamperi, Agris Aaviku ja Madis Riive toel täiendatud klubis treenivate laste varustust, korraldatud võistlusi ning hoitud elus treeninguid. Soomes treenerina töötav Harry Silling aga korraldas mullu Virtsus treeningu ja osaleb sel suvel oma lastega klubi suvelaagris.

Jaanus Getreu

Martna maadlejad tõid meistrivõistlustelt medaleid

Laupäeval Tapal peetud Eestimaa spordiliidu Jõud meistrivõistlustel maadluses tõid Martna maadlejad koju neli medalit.

Nooremate poiste vanusegrupis võitis Joonas Tammemägi (-41 kg) kuldmedali nii Kreeka-Rooma kui ka vabamaadluses. Imre Reppo (-60 kg)

saavutas Kreeka-Rooma maadluses 2. ja vabamaadluses 4. koha.

Täiskasvanute vanuseklassis oli Jarko Danilov (-87 kg) kolmas. Kahjuks sai Jarmo Danilov (-77 kg) koha alguses vigastuse ja pidi edasijärgisest võistlusest loobuma.

Tiit Seiton

Jooksunädal tasuta treeningud Läänemaal

Eile alanud jooksunädal toimub üle Eesti kokku 150 tasuta jooksutreeningut ja ühisjooksu.

Paliveres oli esimene üritus eile, kui Jaanika Paalmaa eestvedamisel toimus jooksu-kõnnimatk. Järgmine treening on täna kl 18 samuti Palive-

res, selle viib läbi Kaia Lepik. Homme kl 18.15 viib Paliveres treeningu läbi Argo Jõesoo.

Pühapäeval kl 17 algab Haapsalust Karja 1a juurest aga 5-6 km pikk sõrkjooks.

Lääne Elu

Vaba mees Ilmar Jaks

10.
osa

ÜLLA PARAS

Riigiametnik, jurist, kirjanik

1949. aasta oli Ilmar Jaks elus tähelepanuväärne ka selle poolest, et ta astus Uppsala ülikooli õigusteaduskonda ja lõpetas selle 1953 kandidaadikraadiga (*can. iur.*). „Et kirjutada, selleks pidi ta kogu elu töötama. Ja mitte lihtsalt töötama, vaid hästi töötama, sest Jaks enda sõnade järgi pidi eestlane Rootsisis, kui tahtis elus edasi jõuda, olema oma erialal vaieldamatult üle nendest, kelle jaoks see maa on kodumaa.” (Käsper, 2003)

Aastatel 1954–1978 elas Jaks Stockholmis ja töötas juristina Rootsi riigiasutustes, mh kuninglikus meditsiiniakadeemias ja kuninglikus kammerkolleegiumis bürojuhina, samal ajal oli ka eraviisiliselt praktiseeriv jurist. Ilmar Jaks valdas lisaks emakeelele rootsi, soome, saksa, inglise, prantsuse ja hispaania keelt.

1957. aastal abiellus Ilmar Jaks kauni ja särava kontsertpianisti Astrid Kruusiga (sünd 13. okt 1929 Valgas). Nad laulatati maalilise Siljani järve ääres Rättviki

kirikus 28. juulil. Astridit kutsuti Akiks. Tema nimekaardilgi on kunstnikunimi Aki Jaks. Aki oli Ilmarile tõeline muusa. Nende abielu oli harmooniline ja õnnelik. Kirjas Jaan Unduskile 25. septembril 1988 ütleb Ilmar Jaks: „Elamustest muude kunstide valdkonnas kõneldes ei saa mööda minna privileegiumist pidevalt osa saada oma kontsertpianistist naise, Aki Jaks, klaverimängust.” (Undusk, 1991)

1957: novellikogumik „Aruanne”

1957. aastal ilmus Ilmar Jaks teine raamat, novellikogumik „Aruanne”. Esimest novellikogu võib nimetada tema kirjanduslikuks plahvatuseks. Teoses kirjeldatakse dramaatilisi konflikte, puls on kiire, kokkupõrked ägedad, lahendused järsud. Millised karakterid! Millised kandvad ja vaimukad lood! Jaks ei anna armu. Ei mingit nostalgiat. Tema sulg löikab nagu saega. Ta kirjutab endast välja kaotatud kodumaad, sõjasündmusi, uue kodumaa silmisilmseid rootslasi. Praegu öeldaks selle stiili kohta, et „Jaks krib täiega”.

Õnnelikud Aki ja Ilmar Jaks laulatuse päeval 28. juulil 1957.

LÜGI KOGU

1963: romaan „Eikellegi maal”

1963. aastal ilmus tema esimene romaan „Eikellegi maal. Ülestähendusi Siimonist”. Selle raamatu kohta on kirjandusteadlane Jaan Undusk kirjutanud: „See on raamat vabadusest ja tema kolmandast teest.” (Undusk, 1991)

Romaan „Eikellegi maal”, mida peetakse kirjandusringkondades tema parimaks teoseks ja mis ülesehituselt viib nagu mõni Luis Buñueli film teekonnale Haapsalust Rootsi, vahele jäävad läbitud sõjasündmused. Pildid virvendavad, teravad emotsioonid, justkui äratuntavad kohad, aga pole ka, novellilikud episoodid. „Eikellegi maal” on ühtaegu modernistlik, sümbolistlik ja maagiliselt realistlik romaan. Jaks ei taha Loti kombel muutada soolasambaks ja seetõttu

ei tohi vaadata tagasi – mis on aga ees, mis on ta tee, kes ta on ja kuhu ta kuulub siin eikellegi maal. Selle raamatu lõpetab Jaks oma kolmanda tee otsingud. Saatuseaastate traumad on ilmselt suuresti läbi elatud, saabunud on stabiilsuse aeg. Jaks ei vaata enam nii palju tagasi, vaid järgmistes novellikogudes jäädvustab pigem kaasaega ja inimesi.

1970: kogumik „Mapp”

1970. ilmuv novellide ja jutustusete kogumik „Mapp”. Kogumiku juhtmotiiviks on autor valinud Aleksandr Puškini tsitaadi „Tuhanded tühedest kallim meile on ülendav vale”. Jaks toob novellidesse väikesed inimesed ja nende püüdlused. Kogumiku pealkiri „Mapp” tõstab esile jutustuse „Teedeminister” ja selle looga sobib hästi ka eespool tsiteeritud Puškini tsitaat. Loo keskmes on eksiilvalitsuse teedeminister Tarski, kes on kaotanud oma mapi, mille sees olid igapäevane võõrastele ehk isegi hullumeelsusena. See oli teistmoodi väga valus aeg eksiilis olivatele, kes endas kandsid sügavat rahvustunnet ja Eesti vabariiki. Nende sünnimaa oli aga kaartidelt kustutatud. Mis siis oli see ülendav vale? Kelle vale oli tõde ja vastupidi?

Järgneb

ARRIVA OÜ

ELLU VÕI PÜSIMA JÄÄMA	NAISENIMI	JÄREL	SAJAND	AMETLIK ETTEPANEK VÕI AVALDUS	NOOT	TURGI KEEL	SELLES KOHAS	ONKU	SOL-BEMOLL
AUSTRIA PRINTS (AJ.)									
... DALI LION			ERSATS						
RIIK EUROOPAS					EESTI KÕRVPALLUR, KIRJANIK				
LINNALIKU LIHVITA (PILT.)					LADUS KULG				KAHJUR
AASTATUHAT		MEHENIMI					LAVRENTSIUM		
SIDESÕNA							VALITSEV TEGUR		H NAABER
RUMALUKE			KUUPÄEVAD ROOMA KALENDRIS KUMMARGIL						OPTILINE NÄHTUS
UMBES	JÄRV VALGAMAAL					RAKME-RIHM			
EESTI END. NÄITLEJA	MULK				ASESÕNA		EINSTEINIUM		
(PILLAV) TORETSE-MINE					SINU	KONARUS-TETA			
KOLLATÕBI						SIHT-ASUTUS		NORRA KROON	
KOLMAPÄEV	ALEVIK RAP-LAMAAL				VALDKOND			P NAABER	JÕGI UKRAINAS JA MOLDOVAS
VANA-VANEM	UNGARI KIRJANIK				DOKTOR				
OFF TOPIC					MEHENIMI				
KAUG-					KOSMEETIKAMARK				
TEELUSIKATAIS		HANTEL		KALA KONKSUKE TERAVIKU KÜLJES		TÄNAV		ERBIUM	PEALINN EUROOPAS
NAGU ENNE		...MEETER				KÕRGE KITSAS PUUNÕU		...VANA	
VIITSIMATU					ISEÄRANIS				
EREMIIT					SIIMENS				
									...SILLA-MAA

Eelmise lehe vastus: vehklemsliidu uus president.

KUHU MINNA**• KINO**

Haapsalu kultuurikeskus: „Rufus. Meremadu, kes ei osanud ujuda” 21. aprillil kl 17.30, 24. aprillil kl 17.39, 25. aprillil kl 11. „Lee Cronini Muumia” 21.–22. aprillil kl 19.30. „Sentimentaalne väärtus” 22. aprillil kl 17, 23. aprillil kl 19.30.

• TEATER

Haapsalu kultuurikeskuses: 22. aprillil kl 19 „Täna õhtul Indrek Taalmaa ja Jüri Vlassov”, pilet 26.10 Piletikeskuses.

• INSPIRATSIOONISARI ELAMUSÕHTU

Haapsalu kultuurikeskuses: 21. aprillil kl 19 Inga Lunge „Aeg iseendale”, pilet 27.70 Piletikeskuses.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum K–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus K–P 11–17. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda R–P 11–17. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): R–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum (Sadama 32, Haapsalu) T–L kl 10–16. Muul ajal ette tellimisel, tel 5562 3993. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum 1. oktoober – 1. mai avatud ette tellimisel roudemuuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum Aprilli lõpuni 2026 on muuseum avatud etteteatamisel. lihulamuseum@laaneranna.ee, 5333 8586.

• NÄITUSED

Keskraamatukogus (Posti 3): **trepigaleriis** Kristiina Gjardmani maalinäitus 30. aprillini. **Lasteraamatukogus** (Wiedemanni 11): „Peegeldused. Hispaania ja Eesti illustraatorite muinasjutupildid”;

pi. Küsitakse, millise riigi valitsuse minister. Lugu jõuab meediasse, kus selle mänguminstri üle palju nalja visatakse. Lisaks selgub, et keegi veel tahab saada eksiilvalitsuse teedeministriks. Käib kõva konkurents. Ühes episoodis küsitakse lastelt, mis maa seal suure vee ääres on. Lapsed kõik vastavad: Idaala. Idaala saadik Zuvorov istub samuti klassis ja sajatab Tarskit oma eksiilvalitsusega provokaatoriks, sest iga lapski teab, et SEE SEAL suure vee ääres moodustab osa meie suurest, vabadust armastavast Unioionist.

Tõesti, 1970. aastateks oli Ida-Euroopa unustatud raudse eesriide taht. Eesti vabariigi valitsus ja muud riiklikud institutsioonid eksiilis näisid juba lapsiku mänguna, oma mullis ja minevikus elamisena, võõrastele ehk isegi hullumeelsusena. See oli teistmoodi väga valus aeg eksiilis olivatele, kes endas kandsid sügavat rahvustunnet ja Eesti vabariiki. Nende sünnimaa oli aga kaartidelt kustutatud. Mis siis oli see ülendav vale? Kelle vale oli tõde ja vastupidi?

Järgneb

Regionaalhaigla
Verekeskus

DOONORIPÄEV HAAPSALUS

7. mail kl 10.30–14.30
Haapsalu kultuurikeskuses
(Posti 3, rõdusaal)

Hakka doonoriks,
kui oled terve,
puhanud ja söönud,
kehakaaluga üle 50 kg,
18–60aastane.

Broneeri aeg edoonor.ee
või tule ilma broneeringuta.

Võta kaasa isikut tõendav dokument!

Doonorid ja Sõbrad
verekeskus.ee

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7111, info@le.ee
Kuulused 473 7111, le@le.ee
Reklaam 473 7111, reklaam@le.ee
Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja Aivar Õepa

Toimetajad Kaie Ilves, Malle-Liisa Raigla,
Andra Kirna, Kaire Reiljan, Juhan Hepner
Keeletoimetaja Riina Tobias
Küljendaja-kujundaja Tiina Kelviste

Reklaamitoimetaja Merelle Kallas

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7111
Trükitud Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:

tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressiohukogusse pn@eall.ee.

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga.
Info 5687 3966,
timberexpert@online.ee.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3-9 ruumi. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda.
Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3meestri küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Turba- ja puitbrikett, pelletid, kivisüsi, klotsid, kaminapuud.
Kojuvedu tasuta. 506 8501.

TEENUS

Developing Ehitus OÜ

Katuste renoveerimine, fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele.

Tel 5566 1168.

E-mail:
info@developingehitus.ee.

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahenduseid. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Puurkaevude ja maaküttekäevude puurimine ning projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Hauaäärste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Ohtlike puude langetamine. 5663 2968.

Majade ja katuste värvimine. Tel 5822 9433.

MITMESUGUST

Võtame vastu teie üleliigsed raamatud. Tuleme ise järele. 5615 5175.

TÖÖPAKKUMINE

Tene Kaubandus pakub tööd HÖÖVELMATERJALI JÄRKAJALE-SORTEERIJALE. Höövelmaterjali sorteerimine ja järkamine vastavalt ette antud mõõtudele ja kogusele. Järkamisase seadistamine ja hooldamine. Valmisolek töötada erinevate puidupinkidega. Kasuks tuleb töstukiga töötamise kogemus. Kirjuta töösoovist: toomas@tene.ee.

Pakutakse tööd Niibi turbarabas neljale käsitöölisele ja ühele traktoristile. 506 0303, OÜ Pasila.

Toimetused kuulutuste sisu eest ei vastuta.

KIRIKUTEATED

SEITSMENDA PÄEVA ADVENTISTIDE HAAPSALU KOGUDUS

E kl 19 „Avastades piiblit“. Loeme piiblitlugusid ja otsime vastuseid elu suurtele küsimustele.
L kl 11 piibliarutelu,
kl 12 jumalateenistus jutlusega.

EAÕK HAAPSALU MARIA-MAGDALEENA KOGUDUS

Pühapäeval kl 10 liturgia.

RIDALA BAPTISTI KOGUDUS

Pühapäeviti kl 11.30 jumalateenistus ja samal ajal laste pühapäevakool. Info ridalakogudus.ee.

EELK KOGUDUSED

HAAPSALU

R, 24. apr kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik); kl 18 kirikukontsert „Ja päevadest said aastad“ 1944. a suupögenemise mälestuseks. Eesti koorimuusikat ja vanemate põgenemislugusid esitab Rootsist eestlaste koor SweedEstSong. Pilet 7.- müügil enne algust kohapeal (Jaani kirik).

L, 25. apr kl 12-15 lastepäeva programm koos Saarte praostkonna pühapäevakoolide lastega (Jaani kirik ja ümbrus); **kl 13** kirikukontsert „Kevadkillukesi“ – naiskoor Kaasike ja Suurupi naiskoor Mere-tule, dirigendid Sirje Kaasik ja Elen Ilves. Sissepääs prii (toomkirik);

kl 18 õhtupalvus Taizé lauludega eesti ja soome keeles, külalised Agricola kogudusest Loviisast. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja organist Lia Salumäe (toomkirik).

P, 26. apr kl 11 ülestõusmisaja 4. pühapäeva jumalateenistus armulauaga. Laste kirik. Teema: Jumala rahva koduigatsus. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (toomkirik).

Koguduse kantselei (Kooli 6) avatud K ja R 10-14. Info: 5346 7922, haapsalu@eelk.ee.

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetus, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis
www.abikassa.ee.

E-post
laanemaa.abikassa@gmail.com.

LÄÄNE-NIGULA

N, 23. apr kl 9.30 hommikupalvus pastoraadis.

N, 23. apr kl 17 õhtupalvus Lääne-Nigula kirikus.

P, 26. apr kl 12 jumalateenistus armulauaga. Ülestõusmisaja 3. pühapäev. Teema: Jumala rahva koduigatsus. Teenivad diakon Lev Lekarink, oreil Eve Lend ja viiulil Siret Reinaru.

P, 26. apr kl 12 pühapäevakool pastoraadis. Diakooniaannetus on avatud koguduse leerimaja 2. korrusel K kl 11-16, N, L 10-14.

MARTNA

K, 22. apr kl 16-18 kirikupood on avatud (kogudusemajas).

P, 3. mail kl 12 jumalateenistus armulauaga (kogudusemajas). **L, 9. mail kl 10.30-13** Martna bussipeatuse parklas kevadlaad. Martna kogukonnakohvik on avatud tööpäevadel kell 11-14. Rohkem infot 5809 3633 (Küllike Valk).

RIDALA

K, 22. apr kl 16-18 koguduse kantselei on avatud (pastoraadis). **P, 16. apr kl 15** jumalateenistus armulauaga (pastoraadis).

KARUSE

Jumalateenistused toimuvad iga kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega **kl 14** Karuse kirikus või Karuse kiriku talvekirikus.

KULLAMAA

N, 23. apr kl 10-14 kantselei lahti kogudusemajas.

P, 26. apr kl 11 ülestõusmisaja 4. pühapäeva jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: Jumala rahva koduigatsus. Teenib õp Kari Tynkkyne ja oreil Triinu Pikkmeets.

PIRSALU

P, 3. mail kl 13 ülestõusmisaja 5. pühapäeva jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: taeva-riigi kodanikuna maailmas. Teenib õp Kari Tynkkyne ja oreil Ivi Küla.

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada

LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST

Psühholoogiline nõustamine
515 9572 / 5560 2367

Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (eesti k) - 5671 4273

Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (vene k) - 552 0094

Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või asukoht kokkuleppel nõustajaga, sh Kastani 7, Haapsalu.

Täpsem teave laanemaakriisiabikeskus. weebly.com/

Lahkus kauaaegne ühingu liige

ANTONINA RÄTSEP.
Mälestame ja avaldame kaastunnet omastele.

Läänemaa nägemisvaegurite ühing

Avaldame kaastunnet Railile, Laimile, Toivole peredega kalli **ANTONINA RÄTSEPA** kaotuse puhul.

Gerda ja Tõnu

TEATED

Muusa detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine

Lääne-Nigula vallavalitsuse 14.04.2026 korraldusega nr 2-3/26-174 võeti vastu Muusa detailplaneering asukohaga Einbi külas / Enbys.

Planeeringu ala hõlmab Suur-Muusa kinnistut (kinnisasi nr 2555532, katastritunnus 52001:005:1522, pindala 8,16 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) ja Väike-Muusa kinnistut (kinnisasi nr 227532, katastritunnus 52001:005:1231, pindala 6,06 ha, sihtotstarve maatulundusmaa).

Detailplaneeringu projekt näeb ette Väike-Muusa kinnistule kaks hoonestusala, millest ühele on planeeritud eluhoone koos abihoonetega ning teisele puhkeküla ehitusõiguse ja hoonestustingimused. Suur-Muusa kinnistule on määratud ühe teenindushoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused.

Juurdepääs planeeringualale on planeeritud Säasemetsa tee kaudu. Määratud on kommunikatsioonilahendused, keskkonnaningimused ja servituutide vajadus. Planeeritud on avalik pääs kallasrajale (jalgsi ja jalgrattaga) ja tuletõrje-veevõtukoht (kuivhüdrant) ning ette on nähtud olemasoleva kaldakindlustuse seadustamine.

Detailplaneering koostatakse vastavuses Lääne-Nigula valla üldplaneeringuga ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub (koostatud on eelhinna).

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 4.-16. mail 2026 vallavalitsuse tööajal Noarootsi vallas (Pürksi keskus 9) ja valla veebilehel.

Tööstuse tn 2 kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine

Lääne-Nigula vallavalitsuse 14.04.2026 korraldusega nr 2-3/26-175 võeti vastu Tööstuse tn 2 kinnistu detailplaneering asukohaga Taebla alevikus. Planeeringu ala hõlmab Tööstuse tn 2 kinnistut (kinnisasi nr 2613332, katastritunnus 44101:001:2471, pindala 3499 m², sihtotstarve tootmistama).

Detailplaneeringu projekt näeb ette planeeringualale uue kauplusehoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused. Krundil olevad laohoone ja maapealsed rajatised kuuluvad lammutamisele. Parkimine on lahendatud omal kinnistul.

Hoone tehnoõrkudega lahendamise nähakse ette ühisvee ja -kanalisatsioonivõrgust ning

elektriliitumine olemasolevast liitumispunktist.

Soojavarustus lahendatakse lokaalküttega.

Detailplaneering koostatakse vastavuses Lääne-Nigula valla üldplaneeringuga ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 4.-16. mail 2026 vallavalitsuse tööajal Taebla vallas (Haapsalu mnt 6) ja valla veebilehel.

Väljapaneku kestel on võimalik esitada planeeringulahenduste kohta kirjalikke arvamusi.

Detailplaneeringute materjalid on leitavad <https://www.laanenigula.ee/detailplaneeringud#avalikvaljapanek>.

KAKURO

				5	7		15	9			
			3				8				
	7	23					11				
28										36	3
5					4				8		
	12									10	
	20							4			
	12							13			
12								10			
17								6			8
			6							16	
	14						6				
17	16						6				
13				8				8			
			10					10			
	24							20			
	5							7			
	3				30			11			
7				8					3		
4				9						10	
				8					3	4	
			38								
			8						4		

Läänemaa vähiühing

on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba 20 aastat.

Oleme tänulikud abi ja toetuse eest.

Läänemaa vähiühing,
SEB
EE621010220047448013.

TALLINNA KREMATORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID
HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSED
MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS
KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI
ÖÖPÄEVARINGNE TRANSPORT
KAKS KABELIT

www.krematorium.ee
telefon 623 8808 (24h)
Pärnamäe tee 36
Tallinn

HINGEVIILU
MATUSEBÜROO

Matusekorraldus
Haapsalus ja Läänemaal,
matuseteenused ja
-tarbed, tuhastamine,
haua- ja urnimatused,
lahkunu transport surnukuuri
(24/7 tel 5800 7504)

BÜROO AVATUD
KALMISTU TN 3A,
HAAPSALU
E-R 10-15

TEL 5850 3340,
5846 1111
www.hingeviiluee
info@hingeviiluee

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; töötusimiskulutus 3.- iga avaldamine. Püsikulutuse soovist kirjuta le@le.ee.

Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna“: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakuulutus, tänu ja õnnitlus – väike 28.-, suur 54.- (eraisik); väike 34.-, suur 64.- (firma), suur matuseate – 28.- (eraisik), 34.- (firma)

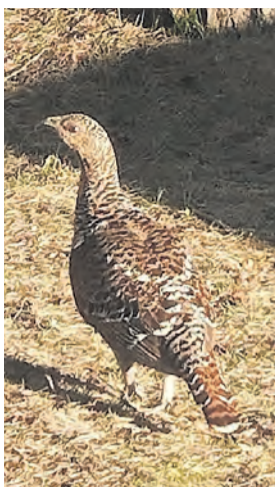
Metsis eksis Paliverre

Pühapäeval jalutas Palivere poe juures metsisekana. Looduskaitsja Tarvo Valker ütles Lääne Elule, et tegemist on eeldatavasti sama emalinnuga, kes juba kolmandat aastat ilmub kevadel metsiste pesitsusajal Palivere alevikku.

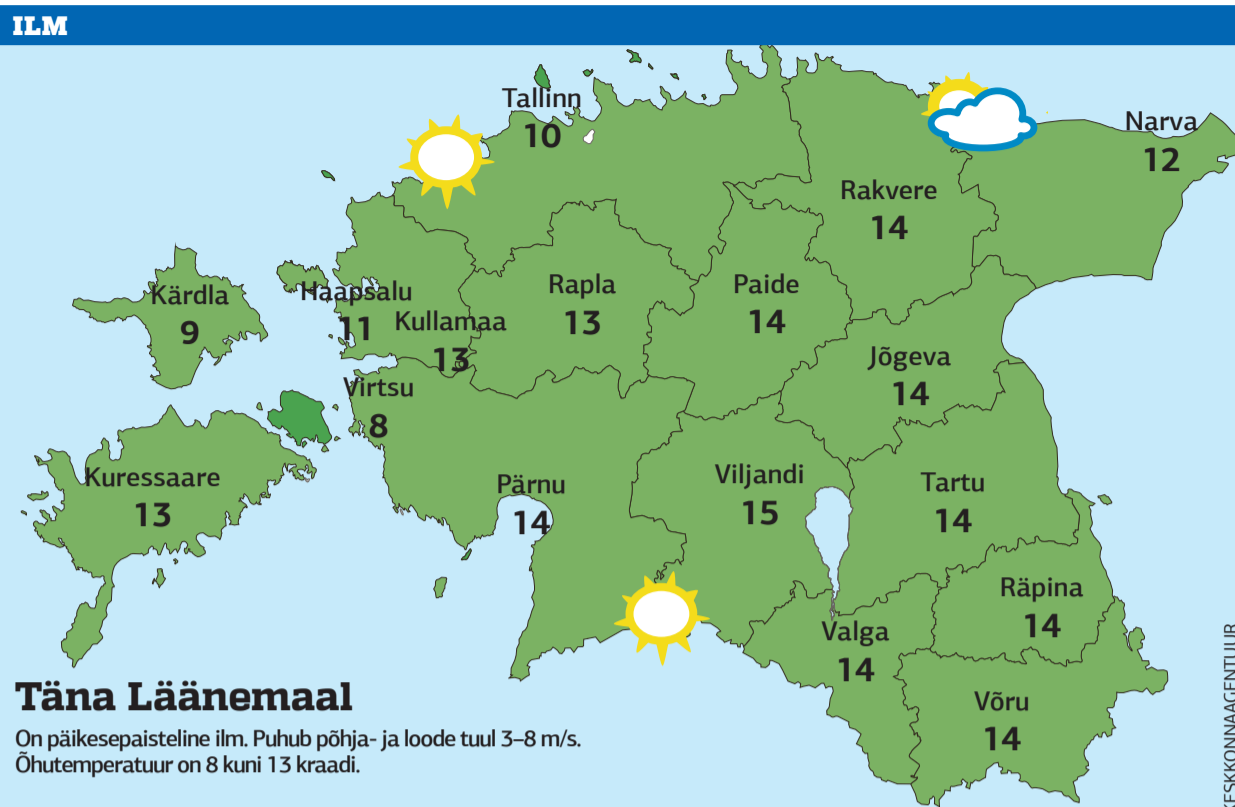
„Tegu on linnu käitumishäirega. See on sagedasem metsisekukkedel, kuid aeg-ajalt esineb ka selliseid hulljulgeid metsisekanasid,“ ütles Valker. Tema sõnul on selle üks põhjus kindlasti metsade intensiivne majandamine. „Mõni paarilist otsiv metsis kaotab inimpeglikkuse ning ilmub asulasse. Eelmisel kevadel püüti lind kinni ja viidi ligi 10 km kaugusele metsise elupaika, kuid nüüdseks on lind tee Paliverre tagasi leidnud,“ rääkis Valker.

Ta ütles, et kuked muutuvad enamasti niisuguses olukorras ka agressiivseks, kanad aga inimesele kallale ei tule. „Viimase paarikümne aastaga on Läänemaal mitu väiksemat metsisemängu hääbunud ja kunagistes suuremates mängupaikades on linde jäänud märgatavalt vähemaks. Kui riigimetsi samavõrd intensiivselt edasi raiutakse, siis metsiseid Läänemaal enam kauaks ei ole,“ selgitas Valker.

ANDRA KIRNA

ANDRA KIRNA

Kolmapäev	�o päev	Neljapäev	Reede	Laupäev
loodetuul 1-11 (17) m/s	0°...9°	p�hjatuu 5-10 (14) m/s	loode-, p�hjatuu 3-10 (15) m/s	põhja-, loodetuul 2-9 (15) m/s

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

REINPAUL
OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD V SA
Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja p llu ared, lepikud, haavikud jne.
Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Kohalikud uudised seitse päeva nädalas

Jälgige L ne Elu ka Facebookis!
Juba üle 11 000 j rjija!

KOOS ON SOODSAM!
Digi- ja paberlehe tellimiseks võtke ühendust meili teel le@le.ee või telefonil 473 7111.

-50% sooduskupong

Seltsimehed! Pidage meeles:

Raudtee on väga ohtlik piirkond!

S idukijuht!
Lähenedes raudteele ole orti t helpanelik ja ottevaatlik!

Aasta oli siis 1977

Jalakäijad! Hoidke oma elu!
Arge külge raudteel! Arge külge raudteel!

Pea meeles!
Kategoriiselt on keelatud!

RAUDTEE- JA SIDEMUUSEUM
Avatud on Imperaatoripaviljon K-P kl 11-17

Raudtee- ja sidemuuseum

Soodusreklaam annab 50% allahindluse  hela k lastajapiletile või perepiletile.

Lõika välja ja tule muuseumisse! Kehtib kuni 3.05.2026

SALM.EE

SA Haapsalu ja L nemaal Muuseumid

E - R 7.30 - 19
L 9 - 17
P 9 - 15

ESPAK

H A A P S A L U

Tallinna mnt 70,
Uuemõisa, Haapsalu
haapsalu@espak.ee

AVAME KAUPLUSE
23.04 KELL 11.00

23. - 26. APRILLINI
K IK TAVAHINNAGA TOOTED
KLIENDIKAARDIGA

-20%

www.espak.ee

Nautige kevadet
L ne Eluga!

Tellimiseks võtke ühendust le@le.ee, helistage 473 7111 või tulge toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

